

HYPERICUM 12, oktober 2014

Bijzondere vondsten FWT-FLORON 2012

O.G. Zijlstra & P.F. Stolwijk

In 2012 werden zeven nieuwe taxa voor Twente vastgesteld: *Bromus secalinus* (Dreps), *Carex ligERICA* [syn. *Carex colchica*] (Rivierduinzegge), *Clinopodium vulgare* (Borstelkrans), *Lemna turionifera* (Knopkroos), *Myriophyllum heterophyllum* (Ongelijkbladig vederkruid), *Rorippa x hungarica* (*Rorippa austriaca* x *amphibia*) (Oostenrijkse kers x Gele waterkers) en *Symphytichum lanceolatum* (Smalle aster). Spectaculair was het aantal kilometerhokken (21!) waarin *Carex ligERICA* werd aangetroffen. Tweede vondsten werden gedaan van *Beckmannia syzigachne*, *Gratiola officinalis* (Genadekruid) en *Scrophularia vernalis* (Voorjaarshelmkruid).

- *Anthriscus caucalis* (Fijne kervel)

Tiende km-hok in Twente. Een twintigtal planten in een ruderaal wegberm bij een varkensfokkerij.

241-486 Beekdorp (Pieter Stolwijk)

- *Apera interrupta* (Stijve windhalm)

Vierde km-hok in Twente. Een zestal planten.

249-474 Hengelo, havengebied (Pieter Stolwijk)

- *Asplenium scolopendrium* (Tongvaren)

Eenentwintigste km-hok in Twente. In een greppel; een van de weinige terrestrische voorkomens van deze soort in Twente.

264-481 De Lutte (Jo Schunselaar)

- *Beckmannia syzigachne*

Tweede km-hok in Twente. Een tiental exemplaren van deze in Noord-Amerika en Oost-Azië inheemse grassoort. In nieuw overstroomingsgebied ten westen van Enschede. De eerste vondst werd 2 kilometer oostelijk gedaan (1981 en 1994) in het havengebied van Enschede. Daar is de soort wel verdwenen.

242-472 Tweekelo (Pieter Stolwijk)

Beckmannia syzigachne (foto PIETER STOLWIJK)

- *Bromus secalinus* (Dreps) Rode Lijst: kwetsbaar

Eerste vondst in Twente.

Enige planten langs roggeakker. In 2005 zijn van deze soort ook enkele planten gevonden (De Doorbraak), maar de soort was daar kennelijk uitgezaaid.

245-479 Azelo (Eddy Weeda)

- *Cardamine impatiens* (Springzaadveldkers)

Vierde km-hok in Twente. Een plant.

258-482 Oldenzaal, Kaldenhoek (Andries van Renssen)

Vijfde -km-hok in Twente. Twee bloeiende en vruchtdragende planten op ruderaal plekje.

251-474 Hengelo, Petroleumhaven
(Pieter Stolwijk)

- *Carex ligerica* [syn. *Carex colchica*] (Rivierduinzegge)

Eerste vondst in Twente

Vele duizenden bloeistengels.

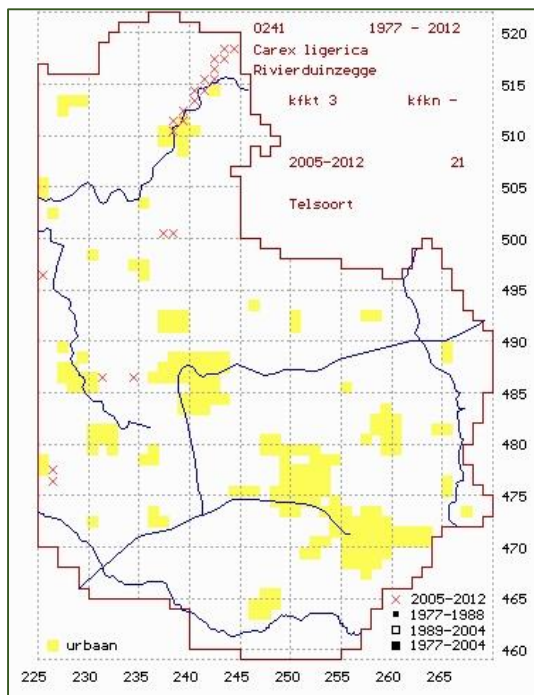
239-512 Hardenberg. Berm N34; dijk Overijsselse Vecht (Jacob Koopman & Wieger Poelstra)

Tweede km-hok in Twente. Tientallen bloeistengels.

234-486 Wierden. Berm N35 (Pieter Stolwijk)

Carex ligerica (foto OTTO ZIJLSTRA)

Carex ligerica: verspreiding in 2012

Derde tot en met eenentwintigste km-hok in Twente. Miljoenen bloeistengels. Eenentwintig km-hokken in vijf dagen tijd! Daarnaast is de soort massaal aangetroffen aan de weg Nijverdal-Mariënheem (N35), net buiten ons district. Ze was voornamelijk bekend van het rivierendistrict, vooral langs de Gelderse IJssel en de Maas. De soort is vermoedelijk niet eerder in Twente opgemerkt door de vroege bloei. Na een maaibeurt is er niets meer van te zien. Zie ook Gorteria 36: 53-59.

- *Clinopodium vulgare* (Borstelkrans) Rode Lijst: kwetsbaar

Nieuw voor de Floristische Werkgroep Twente.

Een plant op zandige, open plek. Hoe de soort hier verzeild is geraakt, valt niet te bepalen. Voor uitzaai is in ieder geval geen aanwijzing.

237-484 Wierden, retentiegebied Wendelgoor (Otto Zijlstra & Pieter Stolwijk)

Clinopodium vulgare (foto PIETER STOLWIJK)

- *Conyza sumatrensis* (Hoge fijnstraal)
 - Vijfde km-hok in Twente. Enkele planten op braakliggend terrein.
 - 257-474 Enschede, waterwingebied (Otto Zijlstra)
 - Zesde km-hok in Twente. Een plant op met gras begroeid voetpad in het boerenland.
 - Tot nog toe alleen aangetroffen in open ruderaal, urbaan gebied.
 - 242-472 Tweekelo (Pieter Stolwijk)

- *Dittrichia graveolens* (Kamferalant)
 - Derde km-hok in Twente. Een zestal planten.
 - 257-468 Enschede, afrit A35 (Pieter Stolwijk)

- *Elodea canadensis* (Brede waterpest) Rode Lijst: gevoelig
 - Vijfde vondst sinds 2005. Tussen 1977 en 2004 in Twente in ruim 40 km-hokken waargenomen. Het is niet ondenkbaar dat oudere meldingen deels onjuist zijn en betrekking hebben op *Elodea nuttallii*. (Smalle waterpest).
 - In fraai slootje, waarvan eerder ook *Groenlandia densa* (Paarbladig fonteinkruid) is gemeld; deze is nu niet meer aangetroffen. De soort is ook recent bekend van De Bevert, een beek-herstelproject ongeveer twee kilometer oostelijk.
 - 226-499 Eerde (Otto Zijlstra & Pieter Stolwijk)

- *Eupatorium purpureum* (Purper leverkruid)
 - Derde km-hok in Twente van deze soms verwilderende sierplant. Verscheidene bloeiende planten op talud van het kanaal.
 - 266-490 Denekamp, Kanaal Almelo-Nordhorn (Jelle Hofstra)

Eupatorium purpureum (foto JELLE HOFSTRA)

- *Filago vulgaris* (Duits viltkruid) Rode Lijst: kwetsbaar
Elfde km-hok in Twente, alle na 2005; eerste in dit gebied. Een 15-tal planten in wegberm.

240-466 Markvelde (Jan Meutstege)

- *Gagea spathacea* (*Schedegeelster*)
Achtentwintigste km-hok in Twente. In een houtwal, vele honderden vegetatieve spruiten en zeven bloeiende. Dit betreft een ons niet bekende groeiplaats. De vinder kent de groeiplaats al jaren.

258-492 Ootmarsum (Harry Wolbers)

Gagea spathacea (foto PIETER STOLWIJK)

- *Geranium purpureum* (Klein robertskruid)
Vijfde km-hok in Twente. Aan de spoorlijn.
241-512 Tussen Hardenberg en Coevorden
(Wytze Boersma & Andries van Rensen)

- *Goodyera repens* (Dennenorchis)
Vijfde km-hok in Twente; nieuw voor dit deel van ons district. Tientallen bloeistengels; honderden rozetten.

West-Twente (Herman Bruggink & Gerwin Timpers)

Goodyera repens (FOTO OTTO ZIJLSTRA)

- *Gratiola officinalis* (Genadekruid) Rode Lijst: bedreigd
Tweede km-hok in Twente. Vijf planten langs plasje.
Zuid-Twente (Jo Schunselaar)

- *Groenlandia densa* (Paarbladig fonteinkruid)
Elf km-hokken in Twente; eerste waarneming sinds 2005 (terugvondst). Slechts een exemplaar in de spoorloot. In dit gebied vroeger talrijk. Ondanks gericht zoeken in vier andere km-hokken in die omgeving is de soort niet teruggevonden. Het ziet er naar uit dat ze buitengewoon sterk achteruit is gegaan.

228-470 Herikervliet (Otto Zijlstra & Pieter Stolwijk)

Groenlandia densa (foto OTTO ZIJLSTRA)

- *Hordeum jubatum* (Kwispelgerst)
Derde km-hok in Twente. Enige pollen op de overstromingsvlakte van de Hagmolenbeek.

246-470 Beckum, De Beunder (Eddy Weeda)

- *Hypericum pulchrum* (Fraai hertshooi) Rode Lijst: bedreigd

Achttiende km-hok in Twente. Ongeveer vijftien exemplaren, in berm op talud.

259-474 Lonnekermolen (Pieter Stolwijk)

- *Lemna turionifera* (Knopkroos)

Eerste vondst in Twente.

Ongetwijfeld meer te vinden, maar nog slecht herkend, behalve dan door de vinder die al bij het eerste monster de soort uit het water viste.

236-482 Ypelo, Exose Aa (Wim van der Ven)

- *Misopates orontium* (Akkerleeuwenbek) Rode Lijst: kwetsbaar

Vijfde km-hok in Twente; eerste sinds 2005. Een tiental planten. De soort is in Twente onbestendig, maar vooral in Zuid-Nederland plaatselijk algemeen.

257-474 Enschede, Braakweg (Otto Zijlstra)

- *Myosurus minimus* (Muizenstaart)

Zevende km-hok in Twente. Ruim 500 exemplaren.

252-477 Hengelo, Begraafplaats Oldenzaalsestraat (Gerrit Haverkamp, Joop de Wit & Jan Zwienenberg)

- *Myriophyllum heterophyllum* (Ongelijkbladig vederkruid)

Eerste vondst in Twente.

Een vijver vol met deze invasieve exoot.

231-486 Nijverdal (Johan Alferink)ii

- *Parietaria judaica* (Klein glaskruid)

Zevende km-hok in Twente. Een plant. De indruk bestaat dat deze soort zich landelijk wat uitbreidt.

258-481 Oldenzaal, De Thij (Andries van Rensen)

Misopates orontium (foto OTTO ZIJLSTRA)

Myosurus minimus (foto Joop de Wit)

- *Pistia stratiotes* (Watersla)
Vierde verwildering in Twente. Drie planten.
245-487 kanaal Almelo-Nordhorn (Pieter Stolwijk)
- *Plantago maritima* (Zeeweegbree) Rode Lijst: kwetsbaar
Derde km-hok in Twente. Een plant in wegberm tussen talloze rozetten van *Plantago coronopus* (Hertshoornweegbree).
225-498 Archem (Otto Zijlstra & Pieter Stolwijk)
- *Polystichum aculeatum* (Stijve naaldvaren)
Derde km-hok in Twente en vermoedelijk de meest natuurlijke. Op een greppelkant een volgroeid exemplaar.
264-481 De Lutte (Jo Schunselaar)
- *Potentilla supina* (Liggende ganzerik)
Derde km-hok in Twente. Enkele planten op ruderaal terrein.
238-492 Vriezenveen (Corry Abbink)
- *Potentilla tabernaemontani* (Voorjaarsganzerik) Rode Lijst: bedreigd
Zevende km-hok in Twente. Twee planten in wegberm. De vindplaatsen aan de Overijsselse Vecht zijn na 2004 niet meer gemeld.
246-481 Zenderensche Esch (Pieter Stolwijk)
- *Pyrola rotundifolia* (Rondbladig wintergroen) Rode Lijst: kwetsbaar
Vierde km-hok in Twente; de groeiplaats ligt een km-hok oostelijker dan de eerste vondst (2005) in Twente. Die groeiplaats is echter met zekerheid vernield, zodat er nu waarschijnlijk drie vindplaatsen zijn in Twente.
265-481 De Lutte (Jo Schunselaar)
- *Rorippa x anceps* [*Rorippa amphibia* x *Rorippa sylvestris*] (Gele waterkers x Akkerkers)
Vierde en vijfde km-hok in Twente. Vele honderden planten in de berm.
253-473; 253-474 Enschede, fietspad langs Kristalbad (Pieter Stolwijk)
- *Rorippa x hungarica* [*Rorippa austriaca* x *Rorippa amphibia*] (Oostenrijkse kers x Gele waterkers)
Eerste vondst in Twente.
Een tiental planten langs een ondiep slootje. In habitus lijkend op *Rorippa amphibia*, maar o.a. met stengelomvattende oortjes aan de bladvoet die wijzen op invloed van *Rorippa austriaca*. *Rorippa austriaca* is van de omgeving bekend. Determinatie bevestigd door Wout Holverda, NHN.

Rorippa x hungarica (foto OTTO ZIJLSTRA)

De bloem- en vruchtkenmerken zijn intermediair. *Rorippa amphibia* groeit hier in de nabijheid. *Rorippa austriaca* is van de omgeving bekend.

232-496 N van Daarle, Linderveld (FWT-excursie)

- *Scrophularia vernalis* (Voorjaarshelmkruid)
Tweede km-hok in Twente. Een plant.
258-482 Oldenzaal, Kalderhoek (Andries van Renssen)

- *Scutellaria minor* (Klein glidkruid) Rode Lijst: bedreigd
Negende km-hok in Twente. Een tiental planten. Dit terrein is in het verleden meer-malen goed doorzocht!

262-471 Glanerbrug (Jo Schunselaar & Jacob van der Weele)

- *Symphotrichum lanceolatum* [syn. *Aster lanceolatus*] (Smalle aster)

Eerste gedocumenteerde vondst in Twente.

Een grote haard op talud spoordijk. Van eerdere meldingen van deze soort, die voornamelijk in het rivierengebied voorkomt, is geen bewijsmateriaal voorhanden.

263-471 Glanerbrug, station (Pieter Stolwijk)

Symphotrichum lanceolatum (foto PIETER STOLWIJK)